

10. Inverze

v rovině: kruhová inverze

v prostoru: sférická inverze

Def. 1 Inverze v EP $\mathbb{E}$ se středem S a koef. $k \neq 0$ — zobr. $\mathbb{E} \setminus \{S\}$ na sebe; $X \mapsto X'$;
 a) polopřímky SX, SX' jsou totožné při $k > 0$
 opačné při $k < 0$
 b) $|SX'| = \frac{|k|}{|SX|}$

- inverze je jednoznačně určena svým středem S a jednou dvojicí A, A' (bodů $\neq S$ a jeho obrazu)

↖ vztah nepřímé úměrnosti (není „lineární“, není afinní zobr.)

- analytické vyjádření inverze

z a) v def. $\Rightarrow X' - S = \alpha(X - S)$

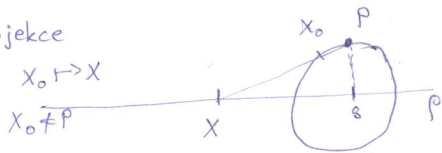
$\alpha = ?$ ~~z b) tj.~~ $|X'S| = |\alpha| \cdot |XS|$ a z b) : $|SX'| = \frac{|k|}{|SX|}$ $|\alpha| = \frac{|k|}{|SX|^2}$

$$X' - S = \frac{k}{|SX|^2} (X - S)$$

$|\alpha| |SX| = \frac{|k|}{|SX|}$

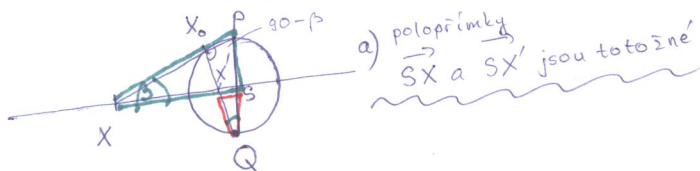
- názorná představa pomocí stereografické projekce

stereografická projekce sféry na rovinu: $X_0 \mapsto X$
 $X_0 \neq P$

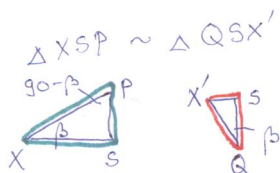

užití v kartografii je konformní (zachovává velikost úhlů)

lze i stereogr. projekci z bodu Q — diametrálně protilehlého bodu k P

a) polopřímky $\rightarrow SX$ a SX' jsou totožné

$\frac{|SX|}{|SQ|} = \frac{|SP|}{|SX'|}$ $|SP| = |SQ| = r$

b) $|SX| \cdot |SX'| = r^2$

tj. • každou kruhovou inverzi s $k > 0$ lze dostat jako složení inv. zobr. k stereogr. proj. z bodu P a stereogr. proj. z bodu Q.

• pro $k < 0$ vše funguje stejně, jen pak ještě obrazy zobr. se středovou souměrností se středem S

- vlastnosti inverze

— je vždy involutorní: v def. je vše symetrické vzhledem k X, X' záměnou X a X' se v ní vůbec nic nezmění

— vztah vzdáleností $|XS|, |X'S|$: nepřímá úměrnost (přímá úměrnost je u stejnolehlosti)

— obraz středu inverze není def.

blíží-li se bod X k S , pak $|X'S|$ roste nade všechny meze přidejme tedy nekonečno

Def. 2 Möbiův n-rozměrný prostor — $M_n = \mathbb{E}_n \cup \{\infty\}$
množina

každou inverzi $\mathbb{E}_n$ dodefinujeme: obrazem středu inverze je bod ∞
bodu ∞ je střed inverze

∞ — tzv. nevlastní bod
považujeme jej za bod, který leží v každé nadrovině prostoru $\mathbb{E}_n$
ve vnější oblasti každé sféry

vlastní body prostoru M_n — body prostoru $\mathbb{E}_n$

sféra v $\mathbb{E}_n$ o středu S a poloměru r — $\{X \in \mathbb{E}_n; |XS| = r\}$
 $r > 0$

někdy pro $n > 3$: nadsféra (jako ~~pro~~ analogie rovina — nadrovina)
sféra v rovině — kružnice

• můžeme se omezit na inverze s $k > 0$

inverze s $k < 0$ a středem S = inverze s $k > 0$ a stř. S a složená se středovou soum. se středem S podle středu S

V1/ Sférická inverze se středem S a koef. k zobrazuje vnitřní oblast sféry o středu S a poloměru $\sqrt{|k|}$ na její vnější oblast a vnější oblast na vnitřní.

Sféra sama je samodružná: — pro $k > 0$ je každý její bod samodružný
— pro $k < 0$ se každý její bod zobrazí na bod diametraálně protilehlý.

důk. z def. inverze

$$|SX| \cdot |SX'| = |k| \quad |SX| = \sqrt{|k|} \Rightarrow |SX'| = \sqrt{|k|}$$
$$\begin{matrix} > & \Rightarrow & < \\ < & \Rightarrow & > \end{matrix} \quad \text{z nepřímé úměrnosti}$$

V2/ Nadrovina procházející středem S inverze je samodružná.

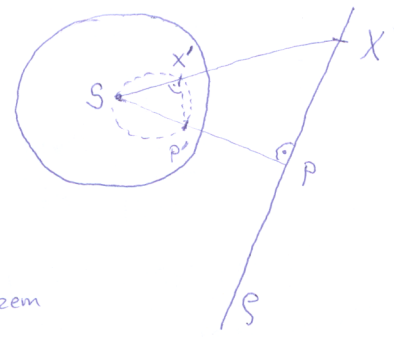
2. Obrazem nadroviny, která neprochází středem inverze, je sféra, která prochází středem inverze.

důk. 1. přímo z definice inverze

2. $\mathcal{P}$ ... nadrovina neprocházející středem inverze

v rovině: $\mathcal{P}$ je přímka $S \notin \mathcal{P}$

• vezměme bod $P \in \mathcal{P}$; $SP \perp \mathcal{P}$
sestrojíme P' — obraz bodu P v inverzi
nad průměrem SP' sestrojíme Thalétovu kružnici (tečkovaně)

ta je obrazem přímky $\mathcal{P}$

• obraz bodu $X \in \mathcal{P}$:

spojnice SX protne kružnici (Thal.) v bodě X'

vzniknou 2 pravohlé trojúhelníky: $\triangle SPX \sim \triangle SX'P'$

jsou podobné dle uu: pravý úhel, úhel při S mají společný

z podobnosti: $\frac{|SX|}{|SP|} = \frac{|SP'|}{|SX'|} \Rightarrow |SX| \cdot |SX'| = \underbrace{|SP| \cdot |SP'|}_{\text{konst.}}$

tj. X' je obrazem bodu X v inverzi

tj.: obrazy všech bodů $X \in \mathcal{P}$ leží na kružnici (tečkovaná Thalétova kružnice) procházející středem inverze

$z \sqrt{2}$ (2.) plyne $\sqrt{3/1}$:

$\sqrt{3/1}$ / obrazem sféry procházející středem inverze
je nadrovina neprocházející středem inverze

důk. z involutornosti inverze
a z $\sqrt{2/2}$.

2D:

tato nadrovina je přímkou, která je kolmá na průměr SP
kružnice procházející středem inverze S

bod P ... bod kružnice, který je nejvíce vzdálen od S

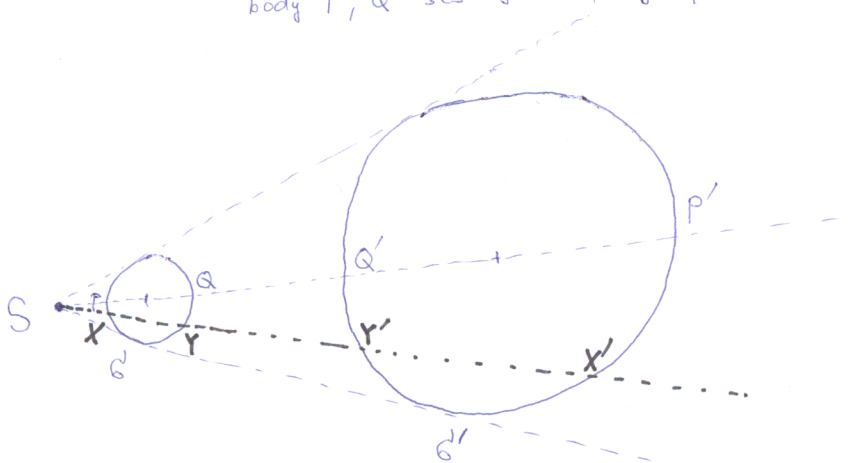
$\sqrt{3/2}$ / obrazem sféry neprocházející středem inverze G
je sféra neprocházející středem inverze G'

důk. pouze pro $k > 0$ (pro $k < 0$ analogicky)

v rovině

nekreslíme řídicí kružnici inverze (aby nebylo moc kružnic)

- zadána kružnice G s průměrem PQ , body S, P, Q leží v 1 přímce
sestrojíme kružnici G' s ní stejnolehlou (se středem S)
s průměrem $P'Q'$, body S, P', Q' leží v 1 přímce
body P', Q' sestrojíme tak, aby $|SP| \cdot |SP'| = |SQ| \cdot |SQ'|$ (tj. P', Q' sestrojíme
jako obrazy P, Q v zadané inverzi)

ve stejnolehlosti:

$$P \mapsto Q'$$

$$Q \mapsto P'$$

v inverzi:

$$P \mapsto P'$$

$$Q \mapsto Q'$$

- obraz lib. bodu $X \in G$
vedme lib. sečnu (obou) kružnic procházející středem inverze S
- z mocnosti bodu S ke kružnici G :

$$|SX| \cdot |SY| = |SP| \cdot |SQ|$$

- ze stejnolehlosti kružnic G, G' :

$$\frac{|SX'|}{|SY|} = \frac{|SP'|}{|SQ|}$$

$$\left. \begin{array}{l} \\ \end{array} \right\} \text{vynásobíme} \Rightarrow |SX| \cdot |SX'| = |SP| \cdot |SP'|$$

konst. vzhledem
k X

tj. obraz bodu X je v inverzi
bod X' (ležící na stejnolehlé kružnici)

tj. obrazem G v inverzi je G'

analytické vyjádření inverze: $X' = S + \frac{k}{|XS|^2} (X - S)$

• inverze není podobné zobr., vzdálenost $|XY|$ se změní takto:

$$|X'Y'|^2 = \|Y' - X'\|^2 = \left\| \frac{k}{|YS|^2} (Y - S) - \frac{k}{|XS|^2} (X - S) \right\|^2 = k^2 \cdot \left[\frac{1}{|YS|^4} (Y - S)^2 - \frac{2(Y - S)(X - S)}{|YS|^2 |XS|^2} + \frac{(X - S)^2}{|XS|^4} \right] =$$

$$= k^2 \left[\frac{1}{|YS|^2} + \frac{1}{|XS|^2} - \frac{|XS|^2 + |YS|^2 - |XY|^2}{|YS|^2 |XS|^2} \right] = k^2 \frac{|XY|^2}{|XS|^2 |YS|^2}$$

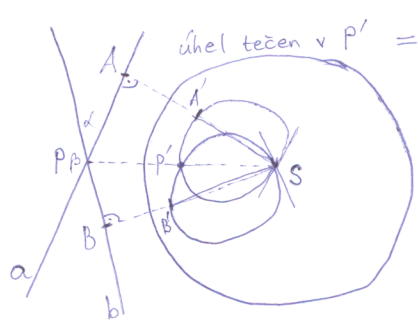
$$2 \vec{u} \cdot \vec{v} = \|\vec{u}\|^2 + \|\vec{v}\|^2 - \|\vec{u} - \vec{v}\|^2$$

tj. $|X'Y'| = \frac{|k|}{|XS| \cdot |YS|} \cdot |XY|$

• inverze je konformní zobrazení – zachovává velikost úhlů

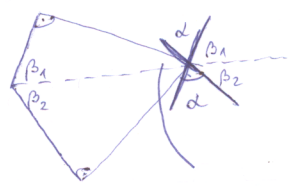
2 různoběžky a, b $a \cap b = P$ $P \neq S$, P vlastní bod

jejich obrazy: k_a, k_b – kružnice procházející bodem S a společným bodem P'

úhel tečen v P' = úhlu a, b = úhlu tečen v bodě S
 jsou rovnoběžné s přímkami a, b

$A'S$ – průměr k_a
 $B'S$ – průměr k_b

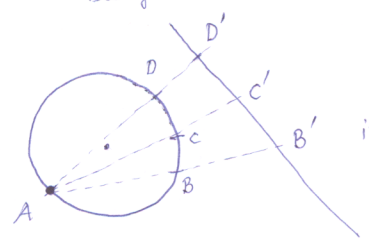
V 4/ Ptolemaiova

$A, B, C, D \in \mathbb{E}_2$ navzájem různé
 neleží na 1 přímce
 všechny

$$\Rightarrow |AB| \cdot |CD| + |AD| \cdot |BC| \geq |AC| \cdot |BD|$$

rovnost nastává $\Leftrightarrow$ ABCD je konvexní tětivový 4-úhelník

důk.

inverze se středem v A a koef. $k=1$

$$|B'C'| + |C'D'| \geq |B'D'|$$

$$|AB| \cdot |AC| \cdot |AD|$$

$$\frac{1}{|AB| \cdot |AC|} \cdot |BC| + \frac{1}{|AC| \cdot |AD|} \cdot |CD| \geq \frac{1}{|AB| \cdot |AD|} \cdot |BD|$$

$$|AD| \cdot |BC| + |AB| \cdot |CD| \geq |AC| \cdot |BD|$$

11. Grupa sférických transformací

- složení dvou inverzí s tímž středem — je stejnolehlost

$$X'' = S + \frac{k_1}{|SX'|^2} (X' - S)$$

$$X' = S + \frac{k_2}{|SX|^2} (X - S)$$

složení (dosadíme do X'' za X'):

$$X'' = S + \frac{k_1}{|SX'|^2} (X' - S) = S + \frac{k_1}{|SX'|^2} \cdot \frac{k_2}{|SX|^2} (X - S) = S + \frac{k_1 k_2}{\frac{k_2^2}{|SX|^2} \cdot |SX|^2} (X - S) = S + \frac{k_1}{k_2} (X - S)$$

$$X' - S = \frac{k_2}{|SX|^2} (X - S) \quad |SX'|^2 = \|X' - S\|^2 = \frac{k_2^2}{|SX|^4} \|X - S\|^2 = \frac{k_2^2}{|SX|^2}$$

- složení inverze a stejnolehlosti je opět inverze s tímž středem

ano: zobrazím a aplikací stejnolehlosti jen "protáhnu" či zmenším zvětším

- Tj. inverze a stejnolehlosti s tímž středem tvoří grupu

ozn.: $(1, \lambda)$ stejnolehlost s koef. λ
 $(-1, k)$ inverze k

$$(1, \lambda_1) \circ (1, \lambda_2) = (1, \lambda_1 \cdot \lambda_2)$$

$$(-1, k) \circ (1, \lambda) = (-1, \frac{k}{\lambda})$$

$$(1, \lambda) \circ (-1, k) = (-1, k\lambda)$$

$$(-1, k_1) \circ (-1, k_2) = (1, \frac{k_1}{k_2})$$

nekom. grupa

- složení dvou inverzí s různými středy:

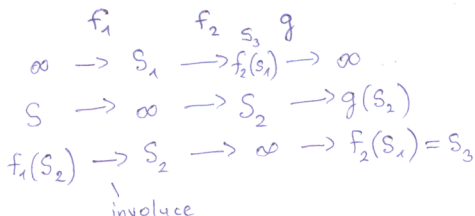

$f_1 \dots S_1, k_1$ $f_2 \dots S_2, k_2$

$g: \dots \underbrace{f_2(S_1)}_{S_3}, 1$

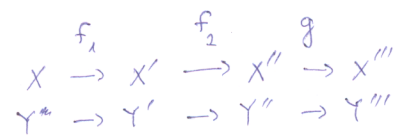
$$F = g \circ f_2 \circ f_1 \quad g \circ g = id. \quad g = g^{-1}$$

$g \circ f_2 \circ f_1 = ?$

$$f_2 \circ f_1 = g \circ F \quad \text{viz VI/}$$

X, Y 2 lib. body $\neq S_j, f_1(S_2)$

$$|X'''Y'''| = \frac{1}{|S_3X''| \cdot |S_3Y''|} \cdot |X''Y''|$$

$$|S_3X''| = \frac{|k_2|}{|S_2X'| \cdot |S_2S_1|} \cdot |S_1X'| \quad |S_3Y''| = \frac{|k_2|}{|S_2Y'| \cdot |S_2S_1|} \cdot |S_1Y'| \quad |X''Y''| = \frac{|k_2|}{|S_2X'| \cdot |S_2Y'|} |X'Y'|$$

$$|X'Y'| = \frac{|k_1|}{|S_1X| \cdot |S_1Y|} \cdot |XY|$$

Tj. $|X'''Y'''| = \frac{1}{\frac{|k_2|}{|S_2X'| \cdot |S_2S_1|} \cdot |S_1X'| \cdot \frac{|k_2|}{|S_2Y'| \cdot |S_2S_1|} \cdot |S_1Y'|} \cdot |X''Y''|$

$$= \frac{|S_2X'| \cdot |S_2Y'| \cdot |S_1S_2| \cdot |X''Y''|}{|S_1X'| \cdot |S_1Y'| \cdot k_2^2} = \frac{|S_2X'| \cdot |S_2Y'| \cdot |S_1S_2| \cdot k_2 \cdot |X'Y'|}{|S_1X'| \cdot |S_1Y'| \cdot k_2^2} = \frac{|S_1S_2| \cdot |k_1| \cdot |XY|}{|k_2| \cdot |S_1X'| \cdot |S_1Y'| \cdot |S_1X| \cdot |S_1Y|}$$

$= \frac{|S_1S_2| \cdot |XY|}{|k_2| \cdot |k_1|}$ — tj. podobnost s koef. $\frac{|S_1S_2|}{|k_1| \cdot |k_2|}$ VI/ složením dvou inverzí s různými středy je zobr., které je složením podobnosti a inverze.

$$f_2 \circ f_1 = g \circ F$$

V1/ Složením dvou inverzí s různými středy je zobrazení, které je složením podobnosti a inverze.

• prošetřete složení dvou inverzí; jak spolu funguje složení inverze a podobnosti?

V2/p podobnost s koef. k

$$i_1 \text{ inverze se středem } S \text{ a koef. } k_1 \implies p \circ i_1 = i_2 \circ p, \text{ pokud } k_2 = k^2 \cdot k_1$$

i_2 inverze se středem $p(S)$ a koef. k_2

důk.

$$i_2(p(X)) = p(S) + \frac{k_2}{|p(S)p(X)|^2} \cdot (p(X) - p(S)) = p(S) + \frac{k_2}{k^2 \cdot |SX|^2} (p(X) - p(S))$$

$$\text{inverze obecně: } X' = S + \frac{k}{|SX|^2} (X - S)$$

$$p(i_1(X)) = p\left(S + \frac{k_1}{|SX|^2} (X - S)\right) = p(S) + \frac{k_1}{|SX|^2} (p(X) - p(S)) \quad \frac{k_2}{k^2} = k_1 \quad \text{tj. } k_2 = k^2 \cdot k_1$$

... ctd.

pro nekonečna také projde nevlastní bod

Def. 1 sférická transformace prostoru M_n — transformace M_n , která je buď podobnost, složení podobnosti a sférické inverze

vlastní sférická transformace — zobrazení složené z inverze a podobnosti

$n=2$: (vlastní) kruhová transformace

V3/ Všechny sférické transformace prostoru M_n tvoří vzhl. ke skládání grupu — tzv. grupu sférických transformací.

důk.

$p_1 \circ p_2$ — podobnost
 $i_1 \circ i_2$ — stejný střed — stejnolehlost
                  — různé středy — $i \circ p$

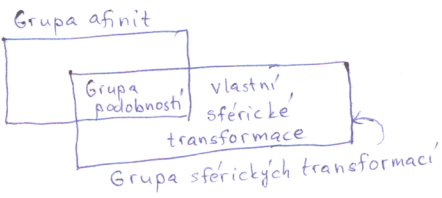
$i = i \circ id$ — také podobnost
 $(i \circ p)^{-1} = ? \exists ?$
 $i^{-1} = i$ (involuce)
 $\exists p^{-1}$ ... podobnosti tvoří grupu

$$(i \circ p) \circ (p^{-1} \circ i^{-1}) = i \circ id \circ i^{-1} = id$$

lze psát jako složení podobnosti a sfér. inverze — převrácení pořadí zajistí V2

Pozn. Grupa sfér. transformací je nejmenší grupa obsahující všechny sfér. inverze.

Rozšíříme afinitu na M_n : položíme $f(\infty) = \infty$

rozklad vlastní sférické ~~inverze~~ transformace na podobnost a sférickou inverzi není jednoznačný

(podobně např. není jednoznačný rozklad vlastní podobnosti na shodnost a stejnolehlost)

12. Transformace roviny v komplexní souřadnici

(6)

v $\mathbb{E}_2$ KSS vzájemně jednoznačné zobr. $\mathbb{E}_2 \rightarrow \mathbb{R}^2 \quad X \mapsto [x, y]$ dvojice $[x, y]$ jednoznačně určuje

máme tedy bijekci $\mathbb{E}_2 \rightarrow \mathbb{C} \quad X = [x, y] \mapsto z = x + iy$

komplexní číslo $z = x + iy$

číslo z je komplexní souřadnice bodu X místo o bodu X také někdy mluvíme o bodu z

$$z = x + iy \quad \bar{z} = x - iy \quad z + \bar{z} = 2x \quad z - \bar{z} = 2iy \quad / \cdot \frac{i}{2}$$

$$x = \frac{1}{2}(z + \bar{z}) \quad i(z - \bar{z}) = -2y$$

$$\frac{i}{2}(\bar{z} - z) = y$$

$$X = [x, y] \quad z = x + iy$$

$$W = [u, v] \quad w = u + iv$$

$$|XW| = \sqrt{(x-u)^2 + (y-v)^2} = |z-w| \quad - \text{vyjádření vzdálenosti dvou bodů pomocí jejich komplexních souřadnic}$$

Analytická vyjádření afinní roviny do sebe v komplexní souřadnici
geometrických zobrazení

$$x' = ax + by + p$$

$$y' = cx + dy + q$$

$$z' = x' + iy' = (ax + by + p) + i(cx + dy + q) = (a + ic)x + (b + id)y + p + iq =$$

$$= (a + ic) \frac{1}{2}(z + \bar{z}) + (b + id) \frac{i}{2}(\bar{z} - z) + p + iq =$$

$$= \underbrace{\left(\frac{a+d}{2} + i \frac{c-b}{2} \right)}_{\alpha} z + \underbrace{\left(\frac{a-d}{2} + i \frac{c+b}{2} \right)}_{\beta} \bar{z} + \underbrace{p + iq}_{\gamma} =$$

$$= \alpha z + \beta \bar{z} + \gamma$$

$$\alpha, \beta, \gamma \in \mathbb{C}$$

z čísel α, β, γ lze zpátky dopočítat a, b, c, d, p, q

např. a :

$$\alpha + \beta = a + ic$$

$$\bar{\alpha} + \bar{\beta} = a - ic$$

$$\Rightarrow a = \frac{1}{2}(\alpha + \beta + \bar{\alpha} + \bar{\beta})$$

$$p = \frac{1}{2}(\gamma + \bar{\gamma})$$

tj. lze shrnout:

V1 Každé afinní zobr. $\mathbb{E}_2 \rightarrow \mathbb{E}_2$ je v komplexní souřadnici dáno rovnicí $z' = \alpha z + \beta \bar{z} + \gamma, \alpha, \beta, \gamma \in \mathbb{C}$.

Zobrazení je afinita (tj. bij.) $\Leftrightarrow |\alpha| \neq |\beta|$

ekv. afinita

$$\Leftrightarrow |\alpha|^2 - |\beta|^2 \neq 0$$

lze ověřit:

$$ad - bc = |\alpha|^2 - |\beta|^2$$

• kdy je afinita podobnost?

$\begin{pmatrix} a & b \\ -b & a \end{pmatrix}$ nebo $\begin{pmatrix} a & b \\ b & -a \end{pmatrix}$ nepřímá podobnost
 přímá podobnost $\Leftrightarrow \Rightarrow a = -d \quad b = c$
 $a = d \quad b = c$ tj. $\alpha = 0$
 tj. $\beta = 0$ nebo

$$z' = \alpha z + \gamma$$

$$z' = \beta \bar{z} + \gamma$$

$$|w' - z'| = |\alpha w + \gamma - \alpha z - \gamma| = |\alpha| \cdot |w - z|$$

koeficientem přímé podobnosti je $|\alpha|$

$$|w' - z'| = |\beta| \cdot |w - z| \Rightarrow \text{koef. nepřímé podobnosti je } |\beta|$$

přímá podobnost: $z' = \alpha z + \gamma$ s koef. $|\alpha|$ (tj. $|z' - w'| = |\alpha| \cdot |z - w|$)

je shodnost pro $|\alpha| = 1$, tj. $\alpha = \cos \varphi + i \sin \varphi$

nepřímá podobnost: $z' = \beta \bar{z} + \gamma$ s koef. $|\beta|$

je shodnosti (nepřímou) pro $|\beta| = 1$

$z' = \alpha z$, $|\alpha| = 1$ - otočení kolem počátku o úhel φ

$\alpha = \cos \varphi + i \sin \varphi$

viz Moivreova věta

$z = r(\cos \varphi + i \sin \varphi)$

$\alpha z = \underbrace{\cos \varphi + i \sin \varphi}_{\text{cis } \varphi} \cdot r \cdot \text{cis } \varphi = r \cdot \text{cis } \varphi \cdot \text{cis } \varphi =$

$= r \cdot \text{cis } (\varphi + \varphi) = r(\cos(\varphi + \varphi) + i \sin(\varphi + \varphi))$

• Vyjádření kruhové inverze v komplexní souřadnici se středem $S = [s_1, s_2]$ a koef. k

$x' = s_1 + \frac{k}{(x-s_1)^2 + (y-s_2)^2} (x-s_1)$

položme $d = s_1 + i s_2$ $z = x + iy$ $z' = x' + iy'$

$y' = s_2 + \frac{k}{(x-s_1)^2 + (y-s_2)^2} (y-s_2)$

$x' + iy' = d + \frac{k}{(x-s_1)^2 + (y-s_2)^2} ((x-s_1) + i(y-s_2))$

$z' = d + \frac{k}{|z-d|^2} (z-d)$

$|w|^2 = w \cdot \bar{w}$

$a^2 + b^2 = (a+ib)(a-ib)$

$z' = d + \frac{k}{(\cancel{z-d})(\bar{z}-\bar{d})} (z-d) = d + \frac{k}{\bar{z}-\bar{d}}$

tj. $z' = d + \frac{k}{\bar{z}-\bar{d}}$, $k \neq 0 \in \mathbb{R}$

obrazem bodu d je ∞ a obrazem ∞ je d

• kruhová transformace

je buď podobnost, nebo je složením inverze a podobnosti

$z' = \alpha z + \gamma$ $\alpha \neq 0$ $\infty \mapsto \infty$

$z' = \beta \bar{z} + \gamma$ $\beta \neq 0$ $\infty \mapsto \infty$

$z' = \alpha \left(d + \frac{k}{z-d} \right) + \gamma = \alpha d + \gamma + \frac{\alpha k}{z-d}$

$z' = \beta \left(\bar{d} + \frac{k}{z-d} \right) + \gamma = \beta \bar{d} + \gamma + \frac{\beta k}{z-d}$

$= \frac{\alpha d \bar{z} + \gamma \bar{z} - \alpha d \bar{d} - \gamma \bar{d} + \alpha k}{\bar{z} - \bar{d}} = \frac{(\alpha d + \gamma) \bar{z} + (\alpha k - \alpha d \bar{d} - \gamma \bar{d})}{\bar{z} - \bar{d}} = \frac{(\beta \bar{d} + \gamma) z + \beta k - \beta \bar{d} d - \gamma d}{z - d}$

$d \mapsto \infty$ $\infty \mapsto \alpha d + \gamma$

$d \mapsto \infty$ $\infty \mapsto \beta \bar{d} + \gamma$

tj. kruhová transformace $\leftarrow$ každá rovina je v komplexní souřadnici dána lineární lomenou funkcí v z nebo v $\bar{z}$

přímá kruhová transformace

$z' = \frac{az+b}{cz+d}$

nebo

nepřímá kruhová transformace

$z' = \frac{a\bar{z}+b}{c\bar{z}+d}$

$ad - bc \neq 0$

$c = 0 \Rightarrow$ přímá či nepřímá podobnost, $\infty \mapsto \infty$

$c \neq 0 \Rightarrow \infty \mapsto \frac{a}{c}$

$-\frac{d}{c} \mapsto \infty$

$-\frac{d/c}{c} \mapsto \infty$

a obráceně: lin. lomenou fci v z nebo $\bar{z}$ je dána kruhová transformace